

stoji jej na tej strani; nad vsako glavnih dveh kapel ob strani dvigujete se precéj visoki kuplji; presvetišče pa opasujejo okrog in okrog čez vso višavo griča zale kamnite stopnice. O pričetku tega svetišča pripoveduje povestnica to-le:

„Za čase papeža Liberija (352—366) živel je v Rimu bogato-premožen mož, patricijer Janez. Ker ni imel dedičev za svoje bogastvo, želel ga je obrniti v kako Bogu dopadljivo delo. V noči od 4. na 5. avgusta l. 352. prikaže se mu v spanji Marija in veleva mu, naj njej v čast pozida cerkev na mestu, kjer bo našel to jutro novo padli sneg. Ravno take sanje in v isti noči imel je tudi papež Liberij. V jutro 5. avgusta hitelo je ljudstvo vsega Rima na eskvilinski grič, kajti velik prostor ondi bil je obeljen z novim snegom. Papež Liberij in patricijer Janez sta oba spoznala v tem potrjeno ponočno prikazen; papež sam je zdajci v ta sneg začrtal obris cerkve, ki se je nemudoma tudi zidati začela ter posvečena bila v čast Marije. Gledé na čudež „avgustovega“ snega (ko je v Rimu navadno največja vročina) imenovana je bila cerkev „Naša ljuba Gospa Snežnica“; v spomin na papeža Liberija: „Liberijeva bazilika“; zarad svetinj Jezusovih jaslic, ki se v tej baziliki hranijo: „Naša ljuba Gospa pri jaslicah“; zarad njene starosti in velikosti kot najznamenitnejša med vsemi osemdesetimi v Rimu Mariji na čast pozidanimi cerkvami nosi pa odlično imé „Sv. Marija Večja“ (S. Maria Maggiore).“

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Akademija zdravnikov v Parizu* odgovorila je na vprašanje naučnega ministra, koliko časa za kozami, davico in na enako nalezljivih boleznih oboleli otroci ne smejo v šolo med druge šolarje, da ta nalezljivost traja 40 dni, ne gledé na to, ali je bila bolezen bolj ali manj huda, ker se od lahko bolnega enako nalezejo hude in nevarne bolezni.

Obravnave deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Sedma seja 26. sept. (Dalje.) Dr. Vošnjak v daljem govoru obžaluje, da je deželni predsednik zagovarjal deželni šolski svet, ki ni pritožbam in željam slovenskim nikdar pravičen, kritizira nemški „Schulverein“, čegar ustanovljene šole bo slednjič moral vzdržavati deželni zaklad, toži, da med cesarskimi uradniki ni nobene discipline, da se vladnega načelnika nič ne bojé, ker se jim nič ne zgodi, narodnim pa se je dosti hudega zgodilo. Slednjič prime Gariboldija, ki se zdaj dela tako hudega nemca, ko je pa prej bil celó naroden poslanec in l. 1867. kot naroden šišenski župan Hrvate po slovenski šegi s kruhom in soljo pozdravil.

Deželni predsednik Winkler potem dr. Vošnjaku odgovarja v slovenskem govoru opomni, da ni brnil deželnega šolskega sveta, ampak samo pojasnoval, česa se je držal pri svojih sklepih gledé učnega jezika v maverlski šoli. Ako se je zgodila komu krivica, naj se obrne do dotičnih merodajnih viših oblastnij. Gledé večkrat imenovanega okrajnega šolskega nadzornika pa omenja, da se reč natanko preiskuje in da pride v kratkem na vrsto tudi Linhart.

Poslanec Svetec: Ni mi po mnogih vprašanjih mogoče izvedeti ene stvari, katero bi jaz tako rad poizvedel in katera je bistvena: je li namreč nemški „Schulverein“ izročil šolsko poslopje v last občini v Maverlu, akoprem je sklep tak, dase podučuje poleg

nemškega učnega jezika tudi slovenski jezik kot obligatni učni predmet. Ta določba pa je očitno proti postavam in taka ostane, kajti §. 19. državnih osnovnih postav odločno določuje, da se ne sme nikdo siliti k učenju družega deželnega jezika. Tu pa naj bi se proti tem načelom ravnalo pod pokroviteljstvom nemškega „Schulvereina!“ Gosp. Anton vitez Gariboldi hvalisal je kot načelnik „Ortsgruppe Laibach“ nemški „Schulverein“, a to ne velja mnogo, po pregovoru: „Vsak berač svojo mavho hvali!“ (Klici: Istina! Občna veselost.)

Ko so bratje Čehi na Dunaji prosili, da bi se jim dovolila česka privatna ljudska šola ob njih stroških, odbil jim je deželni šolski svet niže-avstrijski to opravičeno prošnjo in minister extra statum, g. dr. Weitlof, predsednik nemškega „Schulvereina“, je bil poklican, da je izdal dotični referat. Ko se je pa v Holeševicah, v popolnem česki občini, zaprla nemška šola nemškega „Schulvereina“, takoj podal se je Weitlof na pot in se v Pragi pri cesarskem namestniku pritoževal, kaka krivica se godi nemškemu „Schulvereinu“ in Nemštvu. Tu se pač vpraša, velja li povsod enaka mera? Vsak nepristransk človek bode po tej meri tudi sodil in odkritosrčno izjavil, da so nameni nemškega „Schulvereina“ le germanizatorični in taki so bili in taki ostanejo! (Dobro! dobro!)

Zdaj se oglasi stari Dežman, ki pa govori tako zmedeno in smešno, da je njegov govor bolj za „Brenčeljna“, ko za resnobne ljudi. Svoje dolge otrobe konča s trditvijo, da uže vsak posel več dobi, če zna nemški, na pr. po 6 gold. na mesec, tisti pa, ki tega ne zna, le po 4 gold. Ko slednjič konča, se mu krohota vse, galerija in poslanci.

Poslanec gosp. Navratil:

Lansko leto sem bil prisiljen, gosp. deželnemu poslancu Dežmanu povedati, da dobro ne vidi, letos pa mu moram reči, da dobro ne sliši ali pa noče prav slišati. Trdil sem v svojem govoru, da je med 45 učenci šole maverlske 15 nemških, 30 pa slovenskih; prav za prav je 11 Nemcev, 31 pa Slovencev. On pa trdi, da so prebivalci skoraj sami Nemci. Da dokažem z avtentičnim pismom, da jaz resnico govorim, on pa, kakor po navadi, poslušalce slepi, naj mu preberem dotični pasus iz naredbe vis. c. kr. deželnega šolskega sveta od 5. maja 1882. št. 550, ki se glasi: „In Bezug auf die Bestimmung der sprachlichen Einrichtung für die bewilligte öffentliche Volksschule in Maierle ergibt sich aus dem vom k. k. Bezirksschulinspektor laut Bericht vom 8. Jänner l. J. Z. 141 eingehend gepflogenen Erhebungen folgendes: Von den 45 Schulkindern der Nothschule beziehungsweise der Schulgemeinde Maierle sprechen und verstehen 14 nur slovenisch, weitere 9 sprechen slovenisch und verstehen etwas wenigens deutsch; slovenisch und deutsch sprechen 7, deutsch sprechen, verstehen aber auch etwas slovenisch 4, nur deutsch sprechen und verstehen 11. Hiernach ergibt sich mit Rücksicht auf den Zweck eines erspriesslichen und ge-deihlichen Schulunterrichtes die Nothwendigkeit einer Theilung des Unterrichtes in einer deutschen und einer slovenischen Abtheilung mit Einführung des Halbtagsunterrichtes, wobei abwechselnd die eine Abtheilung Vormittags und die andere Nachmittags nach dem vorgeschriebenen Lehrplane den Unterricht zu geniessen hätte.“

Nach dieser Eintheilung hat für die deutsche Abtheilung die deutsche und für die slovenische Abtheilung die slovenische Sprache als Unterrichtssprache zu gelten, in der letzteren zugleich die deutsche, in der ersteren aber die slovenische Sprache als Lehrgegenstand zu bestehen.